

Laidiens: 28.11.2007., Nr. 191

Ministru kabineta noteikumi Nr.769

Rīgā 2007.gada 13.novembrī (prot. Nr.64 9.§)

Noteikumi par Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēju izmantojamību

Izdoti saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu un Dzelzceļa likuma 43.panta trešo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības, kas jāievēro, lai nodrošinātu Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēju izmantojamību, kā arī kārtību, kādā tiek veikta Eiropas parastā un ātrgaitas dzelzceļa sistēmas savstarpējas izmantojamības komponentu un apakšsistēmu atbilstības novērtēšana un tirgus uzraudzība.

2. Noteikumos lietotie termini:

2.1. apakšsistēmas verificēšana – procedūra, kuras ietvaros pārbauda apakšsistēmu, lai apliecinātu, ka tā atbilst šo noteikumu un dzelzceļa nozari reglamentējošo normatīvo aktu prasībām un to drīkst nodot ekspluatācijā Eiropas parastā vai ātrgaitas dzelzceļa sistēmā;

2.2. esošā dzelzceļa sistēma – esošās dzelzceļa sistēmas infrastruktūra – sliežu ceļi un stacionārās iekārtas, kā arī jebkuras kategorijas un izcelsmes ritošais sastāvs, kas izmanto šo infrastruktūru;

2.3. projektētājs – komersants vai persona, kas izstrādā savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu tehniskos risinājumus, ko izmanto ražošanā vai apkopē;

2.4. ražotājs – komersants, kas izgatavo savstarpējas izmantojamības komponentus. Ražotājs var būt arī projektētājs;

2.5. saskarne – apakšsistēmas funkciju kopa, kas nodrošina tiešu mijiedarbību ar citām apakšsistēmām, lai izpildītu visas nepieciešamās ekspluatācijas un tehniskās pamatprasības;

2.6. savstarpējas izmantojamības komponents – jebkura detaļa, detaļu grupa, mezgla daļa vai mezgls, kas iekļauts vai ir paredzēts iekļaušanai apakšsistēmā un no kura tieši vai netieši atkarīga Eiropas parastā vai ātrgaitas dzelzceļa sistēmas savstarpēja izmantojamība. Savstarpējas izmantojamības komponents var būt materiāla lieta vai nemateriāla sistēma (piemēram, programmatūra). Savstarpējas izmantojamības komponentus var lietot arī citās nozarēs, bet, ja tos izmanto dzelzceļa vajadzībām, tiem nosaka īpašas prasības;

2.7. pamatprasības – nosacījumi, kurus izpilda attiecībā uz Eiropas parasto un ātrgaitas dzelzceļa sistēmu, apakšsistēmām un savstarpējas izmantojamības komponentiem, ieskaitot saskarnes (pielikums);

2.8. uzraudzības iestāde – iestāde, kura pieņem lēmumus par apakšsistēmas nodošanu ekspluatācijā Eiropas parasto vai ātrgaitas dzelzceļu sistēmā, kā arī veic tirgus uzraudzību, lai tiktu izmantoti tikai šiem noteikumiem

atbilstoši savstarpējas izmantojamības komponenti.

3. Šajos noteikumos noteiktās prasības attiecas uz tādu šo noteikumu II nodaļā minēto Eiropas parastā dzelzceļa sistēmas daļu (apakšsistēmu vai apakšsistēmas daļu) projektēšanu, būvi, ekspluatāciju, modernizāciju (ievērojamiem pārveidošanas darbiem, kas uzlabo apakšsistēmas vispārējo darbību), atjaunošanu (ievērojamiem nomaiņas darbiem, kas nemaina apakšsistēmas vispārējo darbību), darbību un apkopi, kuras nodod ekspluatācijā šajos noteikumos paredzētajā kārtībā, kā arī uz to ekspluatācijā un apkopē iesaistītā personāla profesionālo kvalifikāciju un personāla veselības un drošības nosacījumiem.

4. Šajos noteikumos noteiktās prasības piemēro arī Eiropas ātrgaitas dzelzceļa sistēmā, kurā ir Eiropas transporta tīkla līnijas un stacionārās iekārtas, kas izbūvētas vai modernizētas tā, lai pa tām varētu pārvietoties Dzelzceļa likumā noteiktajā ātrumā, kā arī ritošais sastāvs, kas paredzēts šādas infrastruktūras izmantošanai, iekļaujamajām apakšsistēmām un savstarpējas izmantojamības komponentiem.

5. Šajos noteikumos noteiktās prasības neattiecas uz infrastruktūru vai ritošo sastāvu, ko izmanto tūrismam, saglabā kā vēsturisku objektu vai lieto tikai vietējiem mērķiem, kā arī uz infrastruktūru, kas ir funkcionāli nodalīta no pārējās dzelzceļa sistēmas.

6. Ritošajam sastāvam, uz kuru saskaņā ar šo noteikumu 5.punktu neattiecinā šo noteikumu prasības, atļauts izmantot šo noteikumu prasībām atbilstošu dzelzceļa infrastruktūru.

7. Eiropas parasto un ātrgaitas dzelzceļu sistēmām, apakšsistēmām un savstarpējas izmantojamības komponentiem, ieskaitot saskarnes, jāatbilst attiecīgajām šo noteikumu pielikumā minētajām pamatprasībām.

8. Savstarpējas izmantojamības komponentu atbilstību pamatprasībām nosaka paziņotā institūcija, kas atbilst šo noteikumu V nodaļas prasībām. Paziņotā institūcija veic novērtēšanu saskaņā ar šo noteikumu VI nodaļu.

9. Apakšsistēmu atbilstību pamatprasībām nosaka paziņotā institūcija, kas atbilst šo noteikumu V nodaļas prasībām. Paziņotā institūcija veic verificēšanu saskaņā ar šo noteikumu VII nodaļu.

II. Eiropas parastā dzelzceļa sistēma

10. Eiropas parastā dzelzceļa sistēmu pēc savstarpējas izmantojamības sasniegšanas veido Eiropas transporta tīkla infrastruktūra, kas radīta vai modernizēta parastajam dzelzceļa transportam vai kombinētajam dzelzceļa transportam, kā arī ritošais sastāvs, kas paredzēts šādas infrastruktūras izmantošanai.

11. Ņemot vērā šo noteikumu 5. un 67.punktā minētos nosacījumus, Eiropas parastā dzelzceļa sistēmā iekļauj publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru šādās dzelzceļa līnijās:

11.1. valsts robeža–Meitene–Jelgava–Rīga–Lugaži–valsts robeža;

11.2. Rīga–Krustpils;

11.3. Jelgava–Liepāja;

11.4. Jelgava–Ventspils;

11.5. Jelgava–Krustpils;

11.6. Krustpils–Rēzekne;

11.7. Krustpils–Daugavpils;

11.8. Kārsava–Rēzekne–Daugavpils–Eglaine–valsts robeža;

11.9. Daugavpils–Indra;

11.10. Rēzekne–Zilupe.

12. Savstarpējas izmantojamības infrastruktūrā ietver satiksmes vadības, kontroles un navigācijas sistēmas – datu apstrādes tehniskās iekārtas un telekomunikācijas, kas paredzētas pasažieru un kravu tālsatiksmes pārvadājumiem attiecīgajā dzelzceļa tīklā, lai nodrošinātu tā drošu un saskaņotu darbību un efektīvu satiksmes vadību.

13. Eiropas parastā dzelzceļa sistēma ietver ritošo sastāvu – lokomotīves, vagonus, motorvilcienu, motorvagonus, vadāmus pašgājējvagonus, ceļu remonta mašīnas, celtņus un citas mašīnas un mehānismus, kas savu tehnisko īpašību dēļ spēj pārvietoties vai pārvietojas pa sliežu visā Eiropas parastā dzelzceļa tīklā vai tā daļā.

III. Apakšsistēmas

14. Dzelzceļa parasto un ātrgaitas sistēmu iedala šādās apakšsistēmās:

14.1. strukturālās apakšsistēmas:

14.1.1. infrastruktūra;

14.1.2. enerģijas apgāde;

14.1.3. vilcienu vadības iekārtas un signalizācija;

14.1.4. satiksmes nodrošināšana un vadība;

14.1.5. ritošais sastāvs;

14.2. funkcionālās apakšsistēmas:

14.2.1. tālvadības izmantošana;

14.2.2. tehniskā apkope.

15. Infrastruktūras apakšsistēma ietver sliežu ceļus, pārmijas, inženierbūves (piemēram, tiltus, tuneļus), staciju infrastruktūru (piemēram, peronus, pieejas zonas, ieskaitot aprīkojumu, kas vajadzīgs personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām), drošības līdzekļus un aizsarglīdzekļus.

16. Enerģijas apgādes apakšsistēma ietver elektrifikācijas sistēmu, kontaktstrāvas līnijas un strāvas padeves ierīces.

17. Vilcienu vadības iekārtu un signalizācijas apakšsistēma ietver visas iekārtas, kas nepieciešamas drošībai, kā arī to vilcienu satiksmes vadības nodrošināšanai, kuriem atļauts izmantot attiecīgo dzelzceļa tīklu.

18. Satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēma ietver darba paņēmienus un aprīkojumu, kas nodrošina dažādu strukturālo apakšsistēmu saskaņotu darbību parastā un traucētā režīmā, ieskaitot vilcienu vadīšanu, satiksmes plānošanu un vadību, kā arī profesionālo kvalifikāciju, kas nepieciešama pārrobežu pārvadājumu veikšanai.

19. Ritošā sastāva apakšsistēma ietver jebkuru vilcienu aprīkojuma struktūru un vadības nodrošināšanas sistēmu, kā arī vilces un enerģijas pārveides ierīces, bremžu un sakābes mehānismus, ritošo daļu (piemēram, ratiņi, asis), piekari, durvis, cilvēku un mašīnu saskarnes (mašīnisti, vilciena personāls un pasažieri, arī aprīkojums, kas nepieciešams personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām), pasīvās un aktīvās aizsardzības līdzekļus un piederumus pasažieru un vilciena personāla veselības aizsardzībai.

20. Tālvadības izmantošanas apakšsistēma ietver:

20.1. tālvadības izmantošanu pasažieru pārvadājumos, ieskaitot sistēmas, kas nodrošina pasažierus ar informāciju pirms brauciena un brauciena laikā, pasūtīšanas un maksājumu sistēmas, bagāžas pārsūtīšanu, kā arī vilcienu kustības saskaņošanu, ņemot vērā saskaņošanu ar citiem transporta veidiem;

20.2. tālvadības izmantošanu kravu pārvadājumos, ieskaitot informācijas sistēmas (kravu un vilcienu uzraudzība reālajā laikā), vilcienu šķirošanas un iedalīšanas sistēmas, pasūtīšanas, maksājumu un reķinu piesūtīšanas sistēmu, vilcienu kustības saskaņošanu ar citiem transporta veidiem un elektronisko pavaddokumentu sagatavošanu.

21. Tehniskās apkopes apakšsistēma ietver darba paņēmienus, izmantojamo aprīkojumu, loģistikas centrus tehniskās apkopes veikšanai un rezerves, kas ļauj veikt obligātos remontdarbus un obligāto profilaktisko apkopi, lai nodrošinātu dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību un nepieciešamo caurlaidību.

IV. Savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas

22. Savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās nosaka apakšsistēmas un savstarpējas izmantojamības komponentu ekspluatācijas un tehniskos raksturojumus, pamatprasības un mijiedarbību ar citām apakšsistēmām. Uz katru apakšsistēmu attiecas viena savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija. Atsevišķos gadījumos uz apakšsistēmu attiecina vairākas savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas, kā arī viena savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija attiecas uz vairākām apakšsistēmām.

23. Komersants vai institūcija (piemēram, infrastruktūras pārvaldītājs, pārvadātājs, apkopes vai remonta uzņēmums), kas izmanto savstarpējas izmantojamības komponentus vai apakšsistēmas (turpmāk – lietotājs), apakšsistēmas izmantošanas laikā nodrošina tās atbilstību savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām.

24. Katrā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā norāda:

24.1. tās darbības jomu (dzelzceļa tīkla vai ritošā sastāva daļa, apakšsistēmu vai apakšsistēmas daļa);

24.2. pamatprasības katrai konkrētajai apakšsistēmai un tās saskarnēm ar citām apakšsistēmām;

24.3. ekspluatācijas un tehniskās specifikācijas, kas jāievēro attiecībā uz apakšsistēmu un tās saskarnēm ar citām apakšsistēmām (atsevišķos gadījumos šīs specifikācijas atkarībā no apakšsistēmas izmantošanas ir atšķirīgas);

24.4. savstarpējas izmantojamības komponentus un saskarnes, uz kurām attiecināmas Eiropas specifikācijas. Eiropas specifikācijas ir vispārēja tehniskā specifikācija, Eiropas tehniskais apstiprinājums vai piemērojamais standarts;

24.5. procedūras, kuras katrā konkrētajā gadījumā izmantojamas savstarpējas izmantojamības komponentu atbilstības vai lietošanas piemērotības novērtēšanai vai apakšsistēmu verificēšanai;

24.6. personāla profesionālo kvalifikāciju, kā arī higiēnas un drošības apstākļus darba vietā, kas nepieciešami konkrētās apakšsistēmas ekspluatācijai un apkopei, kā arī savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju piemērošanai;

24.7. savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju ieviešanas pārejas laikposmus.

25. Satiksmes ministrija iesaka sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" adaptējamo un laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicējamo standartu sarakstu.

26. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" iesniedz publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus piemēro šo noteikumu prasību izpildei (turpmāk – piemērojamie

standarti).

27. Lai saglabātu esošās dzelzceļa sistēmas savstarpējo izmantojamību, katrā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā paredz īpašus gadījumus attiecībā uz infrastruktūru un ritošo sastāvu. Katram īpašajam gadījumam savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā nosaka šo noteikumu 24.3., 24.4., 24.5., 24.6. un 24.7.apakšpunktā minēto prasību ieviešanas nosacījumus.

28. Ja atsevišķā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā ir ietverta tieša norāde uz piemērojamajiem standartiem vai specifikācijām, tad šos standartus vai specifikācijas, vai to daļas uzskata par attiecīgās savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas pielikumu un minētie piemērojamie standarti vai specifikācijas kļūst obligātas no savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas piemērošanas brīža. Ja piemērojamo standartu vai specifikāciju nav, tad savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā ietver norādi uz citiem attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvi tehniskajiem dokumentiem, ko izmanto līdz piemērojamo standartu vai specifikāciju izstrādei.

29. Ja savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā ir norādīts, ka pamatprasību izpildes nodrošināšanai noteikta atklāta pieeja, piemēro attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvos aktus, piemērojamos standartus un normatīvi tehnisko dokumentāciju, kas noteiktā kārtībā notificēta Eiropas Komisijā. Paziņotās institūcijas, veicot šo noteikumu VII nodaļā minētās verificēšanas procedūras, piemēro arī normatīvo aktu prasības par dzelzceļa infrastruktūras un ritošā sastāva būvniecību un remontu.

V. Paziņotās institūcijas

30. Savstarpējas izmantojamības komponentu un strukturālo apakšsistēmu atbilstību šo noteikumu prasībām novērtē atbilstības novērtēšanas institūcijas, kas akreditētas valsts aģentūrā "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" (Ekonomikas ministrija par tām publicē paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis") (turpmāk – paziņotā institūcija), kā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu paziņotās institūcijas.

31. Valsts aģentūra "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" akreditē paziņotās institūcijas atbilstoši šādiem standartiem:

31.1. LVS EN 45011:2004 "Vispārīgās prasības institūcijām, kas nodarbojas ar produktu sertifikācijas sistēmām", ja savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija paredz savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu sertificēšanu;

31.2. LVS EN ISO/IEC 17020:2005 "Galvenie kritēriji dažādu veidu institūcijām, kas veic inspicēšanu", ja savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija paredz savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu inspicēšanu;

31.3. LVS EN ISO/IEC 17021:2007 "Atbilstības novērtēšana. Prasības institūcijām, kas nodrošina pārvaldības sistēmu auditu un sertifikāciju", ja savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija paredz savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu kvalitātes pārvaldības sistēmu novērtēšanu.

32. Paziņotā institūcija ir tiesīga novērtēt savstarpējas izmantojamības komponentus un apakšsistēmas, ja tā atbilst šādiem kritērijiem:

32.1. institūcija ir neatkarīga no visām iesaistītajām pusēm un sniedz tikai trešās puses pakalpojumus;

32.2. institūcija, tās vadītājs un personāls, kas ir atbildīgs par savstarpējas izmantojamības komponentu un apakšsistēmu atbilstības novērtēšanu, nodrošina, lai institūcijas darbu neiespaidotu personas, kurām ir tiešas, ar novērtēšanu saistītas komerciālas intereses;